

Sygn. akt VIII U 1150/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2017 r. w Gliwicach

sprawy E. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania E. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 17 maja 2016 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 1150/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 maja 2016r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu E. Ś. prawa do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż nowo wyliczony wskaźnik podstawy wymiaru był niższy niż 250%.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany przez przeliczenie świadczenia na podstawie art.110a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Na rozprawie w dniu 7 września 2016r. złożył wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 14 stycznia 1997r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu E. Ś. urodzonemu w dniu (...) prawo do emerytury górniczej od dnia 15 listopada 1996r.

Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia organ rentowy przyjął wynagrodzenia ubezpieczonego z lat 1982 – 1988 z tytułu zatrudnienia w KWK (...), na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 listopada 1996r.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 294,76% i został ograniczony do 250%.

Następnie po rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego z dnia 16 listopada 2011r., decyzją z dnia 27 grudnia 2011r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do nowej emerytury począwszy od dnia 15 listopada 2011r., czyli od osiągnięcia wieku emerytalnego 65 lat.

W dniu 25 kwietnia 2016r. ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia na podstawie art.110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych załączając do niego:

- zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 7 kwietnia 2016r. sporządzone przez (...) S.A. Zakład (...) w T. z wykazanymi zarobkami z lat 1978 – 1997 ustalone na podstawie kartotek zarobkowych,

- zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 21 kwietnia 2016r. sporządzone przez Przedsiębiorstwo (...) z wykazanymi zarobkami za okres od dnia 8 grudnia 1998r. do dnia 31 grudnia 1999r.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał decyzję skarżoną, omówioną na wstępie.

Ubezpieczony na przestrzeni swojego życia zawodowego był zatrudniony:

- od dnia 1 września 1960r. do dnia 15 listopada 1968r. w (...) na stanowisku rzemieślnika,

- od dnia 28 listopada 1968r. do dnia 17 kwietnia 1971r. w D. Fabryce (...) w D. na stanowisku ślusarza,

- od dnia 20 kwietnia 1971r. do dnia 14 czerwca 1978r. w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku ślusarza,

- od dnia 19 czerwca 1978r. do dnia 28 lutego 1997r. w KWK (...) na stanowisku ślusarza szybowego pod ziemią,

- od dnia 8 grudnia 1998r. do dnia 31 grudnia 1999r. w Przedsiębiorstwie (...) (...) S.C. w G..

Na okoliczność uzyskiwanych wynagrodzeń ubezpieczony przedłożył do akt organu rentowego powołane wcześniej zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, a także kserokopię legitymacji ubezpieczeniowej z wpisami wynagrodzeń za lata 1975 – 1978.

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego do spraw rent i emerytur celem wyliczenia:

1. wynagrodzenia ubezpieczonego w latach 1971 – 1996 w oparciu o dane znajdujące się w aktach osobowych ubezpieczonego oraz złożone zaświadczenia Rp – 7,

2. wskaźnika wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym w najkorzystniejszej wersji, przy uwzględnieniu zarobków za co najmniej jeden rok, uzyskanych po nabyciu prawa do emerytury.

Biegły sądowy z zakresu ubezpieczeń społecznych, rent i emerytur Z. T. dokonał ponownego wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej ubezpieczonego zgodnie z poleceniem Sądu przyjmując do takiego wyliczenia:

- odnośnie okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...), wynagrodzenia wykazane w kartach zarobkowych za lata 1973 – 1974 i 1976 – 1978, to jest: za 1973r. – 43.071,74 zł, za 1974r. – 48.475,80 zł, za 1976r. – 58.001,90 zł, za 1977r. – 63.027,60 zł, za 1978r. – 62.772,80 zł, natomiast za 1975r. – z uwagi na brak karty zarobkowej – wynagrodzenie wynikające z legitymacji ubezpieczeniowej – 41.844,00 zł,

- odnośnie zatrudnienia w KWK (...) wynagrodzenia wykazane w w/w zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu przedłożonych do akt organu rentowego,

- odnośnie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) wynagrodzenia wykazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 21 kwietnia 2016r. (j.w.).

Za wcześniejsze lata zatrudnienia ubezpieczonego brak było dokumentacji zarobkowej.

Wyliczony przez biegłego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej ubezpieczonego z okresu 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, to jest z lat 1973, 1979 – 1996, 1999 wyniósł 230,37%.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego z okresu jego zatrudnienia w KWK (...) i Przedsiębiorstwie (...) oraz opinii biegłego sądowego Z. T. k. 50 – 75 akt.

Sąd w pełni podzielił opinię biegłego sądowego Z. T., gdyż została ona sporządzona w oparciu o fachową i specjalistyczną wiedzę, zgodnie ze zleceniem Sądu, na podstawie całokształtu zgromadzonej w sprawie dokumentacji, w tym zawartej w aktach osobowych ubezpieczonego, a także przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów płacowych. Biegły w sposób czytelny i precyzyjny dokonał obliczeń, wskazując przy tym dokładnie na jakiej podstawie dokonał poszczególnych założeń.

Mając na uwadze powyższe i uznając, iż w sprawie zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności niezbędne do jej rozstrzygnięcia Sąd nie uwzględnił zastrzeżeń

ubezpieczonego do tejże opinii. Ubezpieczony kwestionował w nich brak uwzględnienia do zarobków uzyskiwanych przez ubezpieczonego podczas zatrudnienia na Kopalni dodatkowych składników wynagrodzenia takich jak „ Barbórka ” i „ 13 – ta pensja ”, zarzucał bezkrytyczne przyjęcie przez biegłego danych wykazanych w zaświadczeniach

o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, bez analizy czy zawierają one wszystkie składniki wynagrodzenia ubezpieczonego. Na uzasadnienie swojego stanowiska ubezpieczony powołał się na zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu dotyczące innych pracowników Kopalni za lata 1982 – 1989 i 1980 – 1993, gdzie w rubrykach „ 13 + 14 ” i „ Barbórka i Jubilat ” wykazano pewne kwoty wynagrodzenia. Tymczasem z pisma procesowego organu rentowego z dnia 17 stycznia 2017r. wynika, iż od takich składników wynagrodzenia w niektórych okresach obowiązujące przepisy nie przewidywały obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne np. w latach 1984 – 1989 nie podlegały oskładkowaniu tzw. „ trzynastki ” (od dnia 1 lipca 1982r., to jest od wejścia w życie ustawy z dnia 26 lutego 1982r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych Dz.U. Nr 7, poz.54), od dnia 1 listopada 1988r. nie odprowadzana składek od „ Barbórki ”, a zgodnie z art.15 ustawy

o emeryturach i rentach z FUS uwzględnieniu podlegają tylko takie składniki wynagrodzenia, które stanowiły podstawę wymiaru składek. Przede wszystkim jednak podkreślić należy, iż za lata zatrudnienia ubezpieczonego na Kopalni zakład pracy wystawił zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (dokumenty takie stanowią podstawowy dowód na okoliczność wysokości dochodów stanowiących podstawę wymiaru składek) i wykazał w nich

jednoznacznie jakie kwoty zostały ubezpieczonemu wypłacone w danych okresach i od których została uiszczona składka na ubezpieczenie społeczne. Dokumenty te zostały wystawione na podstawie dokumentacji źródłowej w postaci kartotek zarobkowych i stąd zdaniem Sądu są one miarodajne w sprawie, tym bardziej, że biegły sądowy, który dysponował również dokumentacją osobową ubezpieczonego, uznał je także za prawidłowe. Ubezpieczony nie przedstawił zaś żadnych konkretnych dowodów w postaci dokumentacji, które wskazywałyby na brak zaliczenia przez zakład pracy określonych składników wynagrodzenia stanowiących podstawę wymiaru składek. Niewątpliwie brak jest podstaw do uwzględnienia w/w składników w oparciu o zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu dotyczące innych pracowników Kopalni. W judykaturze ukształtowane jest stanowisko, iż obliczenie wysokości wynagrodzenia musi być oparte na dokumentacji, z której wynikają określone kwoty wynagrodzenia. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zatem zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja dotycząca konkretnego pracownika stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2014r. III AUa 1136/13). Nadto jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 lipca 2007r.

I UK 36/07 stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem. Uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia - oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników - nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego E. Ś. nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016r., poz.887 ze zm.).

Zgodnie z powołanym przepisem wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,
- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może

być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Zatem – jak już to wskazano wcześniej - kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym.

W niniejszej sprawie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu ubezpieczeń społecznych, rent i emerytur Z. T. celem ustalenia potencjalnego wynagrodzenia ubezpieczonego za lata zatrudnienia 1971 - 1996, a następnie wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia według najkorzystniejszego wariantu, przy uwzględnieniu zarobków za co najmniej jeden rok, uzyskanych po przyznaniu prawa do emerytury.

Z opinii biegłego, którą to opinię Sąd w pełni podzielił z przyczyn wskazanych wcześniej, wynika jednoznacznie, iż najkorzystniejszy wskaźnik wysokości emerytury ubezpieczonego wyliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, to jest z lat 1973, 1979 – 1996, 1999 wynosi 230,37%.

Skoro wskaźnik ten nie jest wyższy niż 250%, to ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury górniczej z zastosowaniem art.110a ustawy, to jest z uwzględnieniem podstawy wymiaru wyliczonej na nowo zgodnie z art.15 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

(-) SSO Grażyna Łazowska